

*Головков О.М.,
практикуючий юрист
Науковий керівник:
Мердова О.М.,
кандидат юридичних наук*

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІЦІЄЮ АНУЛЮВАННЯ ДОЗВОЛІВ У СФЕРІ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ

Органи поліції мають широкий арсенал заходів адміністративного примусу, що застосовуються ними у повсякденній діяльності при виконанні завдань із забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, протидії злочинності. До таких заходів, як захід адміністративного припинення відноситься і анулювання дозволів у сфері дозвільної системи, який реалізується уповноваженими на те підрозділами поліції, відповідальними за контроль за виготовленням, придбанням, зберіганням, перевезенням, обліком і використанням спеціально визначених предметів, матеріалів і речовин, а також відкриття та функціонування окремих підприємств, майстерень і лабораторій з метою охорони інтересів держави та безпеки громадян.

Чинний Закон України «Про Національну поліцію» покладає на поліцію реалізацію повноважень щодо здійснення контролю за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ [1]. При чому, законодавцем не надано право органам поліції застосовувати певні заходи примусу у випадку порушень правил дозвільної системи.

Отже, із зміною чинного законодавства, а саме прийняття Закону України «Про Національну поліцію» реалізація вищезазначеного заходу адміністративного примусу ускладнюється відсутність належного нормативно-правового врегулювання цього питання.

Слід відзначити, що згідно з пунктом 22 статті 11 Закону України «Про міліцію» органам внутрішніх справ раніше надавалося право:

1. Анулювати виданий підприємству, установі й організації дозвіл на придбання, зберігання і використання зброї, бойових припасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів і речовин при невиконанні встановлених правил користування і поводження з ними або у разі недоцільності їх подальшого зберігання, вилучати при необхідності зазначені предмети, опечатувати склади, бази й сховища, закривати стрілецькі тири і стенди, зброєремонтні та піротехнічні підприємства,

магазини, що торгують зброєю і боєприпасами, до усунення порушень відповідних правил.

2. Анулювати дозволи на придбання, зберігання і носіння зброї, пристроїв та боєприпасів, видані громадянам, які зловживають спиртними напоями, вживають наркотичні засоби без призначення лікаря, інші одурманюючі засоби, хворіють на психічні захворювання, та в інших випадках, передбачених законодавством.

3. Анулювати дозволи на придбання, зберігання та носіння зброї та бойових припасів, пристроїв та зазначених патронів, видані громадянам, у випадках:

– наявності в особи медичних протипоказань до виконання вказаних функціональних обов'язків та володіння зброєю;

– наявності даних про систематичне (два чи більше разів) порушення такою особою громадського порядку, зловживання спиртними напоями, вживання наркотичних речовин без призначення лікаря, інших одурманюючих засобів, скоєння насильства в сім'ї, що підтверджується документально;

– пред'явлення такій особі обвинувачення у вчиненні злочину;

– наявності в особи судимості за злочин, яка не погашена або не знята в установленому порядку;

– відсутності довідки про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування [2].

Наголосимо на тому, що зазначений захід реагування є чи не найосновнішим інструментом припинення протиправної поведінки суб'єктів у сфері дозвільної системи. Крім того, повноваження щодо анулювання дозволів виданих фізичними та юридичними особами у сфері обігу об'єктів дозвільної системи було передбачено і в інших нормативно-правових актах, у тому числі відомчих [3; 4], які наразі не втратили своєї чинності. Крім того, відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про Національну поліцію» від 23 грудня 2015 року № 901-VIII до врегулювання на законодавчому рівні повноважень органів Міністерства внутрішніх справ України на органи Національної поліції покладено повноваження щодо видачі та анулювання відповідно до законодавства дозволів на придбання, зберігання, носіння, перевезення і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, щодо зберігання і використання яких встановлено спеціальні правила, порядок та на які поширюється дія дозвільної системи органів внутрішніх справ, а також на відкриття та функціонування об'єктів, де вони зберігаються чи використовуються, на діяльність стрілецьких тирів, стрільбищ невійськового призначення та мисливських стендів, підприємств і майстерень з виготовлення та ремонту зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів,

магазинів, у яких здійснюється їх продаж, піротехнічних майстерень, пунктів вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, правил поведінки з ними та їх застосування [5]. Отже, цілком очевидним є те, що на сьогоднішній день за органами поліції залишилося право на анулювання дозволів у сфері дозвільної системи, проте воно не закріплено в основному законі – Законі України «Про Національну поліцію».

Враховуючи вищезазначене, з метою належного нормативно-правового врегулювання питання застосування поліцією анулювання дозволів у сфері дозвільної системи у якості заходу адміністративного припинення доцільно п. 21 ч. 1 статті 23 «Основні повноваження поліції» викласти у такій редакції:

1. Поліція відповідно до покладених на неї завдань:

«21) здійснює контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ, а випадку їх порушення анулює видані дозволи у сфері обігу об'єктів дозвільної системи в порядку визначеному законодавством».

Література

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 року № 580-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2015. – № 40-41. – Ст.379.
2. Про міліцію : Закон України від 20 грудня 1990 року № 565-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – №4. – Ст. 20.
3. Про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії : Постанова Кабінету Міністрів України від 07 вересня 1993 року №706. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/706-93-%D0%BF>
4. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів : наказ МВС України від 21 серпня 1998 року № 622 // Офіційний вісник України. – 1998. – № 42. – С. 107.
5. Про Національну поліцію : Закон України від 23 грудня 2015 року № 901-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2016. – № 4. – Ст.44.